GAZETA ŁWOWSKA.

We Srodę Nro. 101. 25. Czerwca 1817.

Wiadomości kraiowe.

Ze Lwowa. — Redakcyi tey gazety przysłano do umieszczenia co następuie:

Mowa JW. Barona **Hauera**, Prezesa Rządu kraiowego i Stanow Galicyyskich, miana w ięzyku Niemieckim podczas zagaienia Seymu we Lwowie, d. 16. bieżącego miesiąca Czerwca:

Zaufanie Nayiaśnieyszego Pana powołało mię do Zgromadzenia Waszego, Prześwietne Stany. Obym mogł zjednać sobie to Wasze przekonanie, że mię do Kraiu tego, i iego światłych, walecznych i zacnych Obywateli, tak szacunek głęboki i przychylność nayszczersza, iak i powołanie rownie mocno wiążą. Proszę przyiąć to uroczyste zapewnienie, iż do uregulowania dobra Waszego powszechnego według zasad Rządu Austryackiego, i do pozyskania i utwierdzenia zaufania Waszego, wszystkich sił moich użyię. Pozwólcie sobie teraz w krótkości wskazać głównieysze zarysy organizacyi stanowey, którąśmy winni oycowskiey miłości Nayiaśnieyszego Cesarza.

Przypuszcza ona Szlachtę dobra posiadaiącą, wyższe Duchowieństwo i Królewskie główne miasto Lwow, do czynnego uczestnictwa w nayważnieyszey Administracyi publiczney gałęzi, to iest: rozkładu i wymiarkowania wszelkich podatków i opłat gruntowych.

Zaprowadzi się Wydział nieustaiący, który troskliwość o dobro publiczne z Instancyą kraiową dzielić będzie, a ia z mey strony mam się za szczęśliwego, że się do tego w dwoiakim stosunku, iako Prezydent Stanow i Rządu kraiowego, będę mógł przykładać.

Mieysca funduszowe we wszystkich szlacheckich Instytutach edukacyinych, tylko Szlachcie, i tylko na iey przedstawienie udzielane będą.

Indygenat, tylko przez Stany może bydź nadanym.

Dla opędzenia wydatków na przedmioty ku dobru wewnętrznemu zmierzaiące, lecz do Finansów Państwa nie wchodzące, zostawione Wam, Prześwietne Stany, utworzenie funduszu domestykalnego, i zawiadywanie onymże.

Podobnież i wybor wspaniałego ubioru honorowego, od Was samych zależy.

Jakich tylko praw i prerogatyw dawne i wierne Królestwo Czeskie używa, te same teraz na nas przenosi zaufanie, a raczey mówmy serce Jego Ces. Król. Mości, które wszystkie Narody, łagodnemu berłu Jego powierzone, równą obeymuie miłością.

Ten pierwszy Seym, który tylko do uroczystego zaprowadzenia Stanów i do wyboru Deputowanych właściwie iest przeznaczony, nie może ieszcze wchodzić w istotę interessów.

Potrzeba na to, aby daty i materyały przez Deputowanych były przygotowane. Dla tego też doyrzałey rozwadze Waszey, Prześwietne Stany, i miłości ku Oyczyznie nic mi tak mocno polecić nie wypada, iak wybór Mężów zdatnych, doświadczonych, czynnych i powszechnie szacowanych.

Godni ci Mężowie będą nam przewodniczyć w tym nowym zawodzie, w który się teraz, iako nowo uorganizowane Stany, puszczamy.

Będą odczytane teraz Naywyższe Reskrypta względem odprawienia Seymu, a potem uda się Deputacya dla solennego zaproszenia Cesarsko-Królewskich Komissarzy seymowych.

Mowa odpowiednia JW. Prymasa w imieniu Stanow, w Niemieckim ięzyku miana:

Mianowany z naywyższey łaski Jego Cesarsko-Królewskiey Apostolskiey Mości Prymasem Królestw Jego **Galicyi i Lodomeryi**, i dzieląc radość wraz ze zgromadzonemi tu Stanami z szczęścia naszego, że Nayiaśnieyszy Cesarz i Król naymiłościwsze uchwały swoie dla dobra tych Królestw, przez Waszą Excellencyę, iako Prezesa Stanow oznaymić nam raczył, mam sobie to za szczególnieyszy zaszczyt, że mogę bydź tłómaczem tak świetnego Zgromadzenia, oraz w imieniu iego złożyć Nayłaskawszemu Cesarzowi, Panu naszemu Miłościwemu nayszczerszy hołd naygłębszego uszanowania i naypokornieyszego podziękowania za oycowską dobroć, z iaką J. C. K. Mość tak świetne prerogatywy, iako nieoceniony zakład naywyższey łaski swoiey, nadać nam raczył.

Zaledwie pokóy Swiata, szczęśliwość mu zwiastuiący i w samym sobie rękoymię swoiey trwałości zawieraiący, orężem został uzyskany, zwrócił Nayiaśnieyszy Pan naymiłościwsze oycowskie swe oko na te Królestwa, końcem wyniesienia onychże przez utworzenie Stanow i nadanie im organizacyi do tey rangi i znaczenia, iakiemi pod łagodnem berłem J. C. K. Mości cieszą się inne Prowincye Cesarstwa Austryackiego.

Co więc wola wiekopomney wielkiey Monarchini Maryi Teressy przygotowała, i przez równie wielkiego Cesarza Józefa Wtórego naysławnieyszey pamięci silnie rozpoczętem było, to zlewaiąca błogosławieństwa ręka uwielbionego wielkiego Monarchy naszego do doyrzałości, do uzupełnienia doprowadziła.

Dzisieyszy, wiecznie pamiętny dzień, który naypóźnieysza potomność z naymilszem wspomnieniem Nayiaśnieyszego Pana, iako naywspaniałszego Utwierdziciela Stanow Galicyyskich i organizacyi onychże, w pamięci swoiey odświeżać będzie, otwiera teraz nayszczęśliwszy widok przyszłości, stawiaiąc nas w owym nayłaskawiey wskazanym zakresie działania, który według wyraźney woli Nayiaśnieyszego Pana, dobro ogółu i każdego z osobna obeymuie.

Sądziłbym zatem, żebym nie uczynił zadosyć uczuciom wdzięczności, gdybym, iako Duchowny, nie wspomniał tu publicznie o wdzięcznych uczuciach, iakiemi całe Duchowieństwo Galicyyskie przeięte iest wraz ze mną za wyświadczoną mu naywyższą łaskę. Wielki nasz Monarcha, nayprzykładnieyszy Czciciel, naypotężnieyszy Opiekun i naygorliwszy Wspieracz świętey Religii naszey i powagi Sług oneyże, połączył pełnem dobroci sercem z Łacińskiem Arcybiskupstwem Lwowskiem dostoyność Prymasowstwa, i pozwolił Duchowieństwu nie tylko zasiadać i głosować na Seymie, ale nawet i przyiąć onoż do Kollegium Deputowanych stanowych, nayłaskawiey dozwolił, i przypuścił ie przez to do wszystkich tych praw i prerogatyw, których według wrodzoney łaskawości Monarchow Austryi, Duchowieństwo innych Prowincyi Cesarstwa Austryackiego używa. Duchowieństwo Galicyyskie nie zapomni nigdy dowodzić nayszczerszych uczuć wdzięczności ku naylepszemu Monarsze, przez popieranie naywyższych celow kraiowych, do czego przez powołanie swoie iuż iest obowiązane, i stać się co raz godnieyszem dostąpionego równego udziału łaski monarchiczney.

Tak więc każdy Stan przez naywyższą łaskę Nayiaśnieyszego Pana uszczęśliwionym został, a każdy — my wszyscy — starać się będziemy naytroskliwiey i wszelkiemi siłami zasłużyć i zachować ią sobie tak, iak inne, przez J. C. K. Mość uszczęśliwione kraie, niezłomną wiernością i przywiązaniem do Nayiaśnieyszego Pana i całego Nayiaśnieyszego Cesarskiego Domu.

Jedną z wróżb naypomyślnieyszych, której milczeniem pominąć nie mogę, iest ta, że Ciebie, Jaśnie Wielmożny Baronie, mamy na czele rospraw stanowych i Rządu kraiowego. Znane naychwalebniey rozliczne zasługi Twoie względem Cesarstwa Austryackiego w ogólności, a w szczególności w Krolestwach Galicyi i Lodomeryi; wysokie cnoty i głębokie światło; niezmordowana gorliwość o pomnażanie wszystkiego, co iest dobrem i pożytecznem we wszystkich gałęziach Administracyi kraiowey; dowiedziona wierność i przychylność Monarsze i Oyczyznie; — te, w osobie Waszey Excellencyi tak ściśle zjednoczone świetne przymioty duszy i serca, które Nayiaśnieyszy Pan nayłaskawszem zaufaniem zaszczycił, zjednały Waszey Excellencyi także nayszczerszy powszechny szacunek i przywiązanie w tych Krolestwach, a przy nieustaiących codziennych dowodach miłości sprawiedliwości, pozyskały dla Waszey Excellencyi serca wszystkich Obywateli.

Dzięki naymędrszemu Monarsze, którego oycowska troskliwość uszczęśliwiła nas także i tą łaską, że nam Wasza Excellencya za Naczelnika Rządu kraiowego i Prezesa Stanow naszych iesteś dany.

Prześwietne Stany! Uprzedzam pewnie życzenie każdego Członka stanowego pozwalaiąc sobie tego wniosku, abyśmy naprzód hołd naszego nayglębszego uszanowania i nayżywszey wdzięczności za wskrzeszenie Stanów naszych, do tronu nayłaskawszego Monarchy naszego na piśmie naypokorniey przesłali.

Mowa JW. Hrabiego Kazimierza Rzewuskiego, pierwszego C. K. Kommissarza seymowego, miana w ięzyku Polskim:

Prześwietne Zgromadzone Stany!

Zaszczycony rozkazem Nayiaśnieyszego Cesarza i Króla, Pana Naszego Miłościwego, w którego dopełnieniu na tem mieyscu staię, tem mi to posłuszeństwo iest milszem, że mnie oraz mieści w gronie szanownem Współobywateli; lecz wyznać muszę, iż Rozkaz Nayiaśnieyszego Pana, przyięty z głębokiem uszanowa-

niem, doszedł mnie nad me spodziewanie, a pewnie nad me zasługi.

Niosę Wam Prześwietne Stany, tegoż Nayiaśnieyszego Pana woli wyrazy, w przedmiotach, które przy dzisieyszym Stanów zwołaniu, Nayiaśnieyszy Pan podaie i powierza do rozważenia Waszym naradzeniom.

Dzięki Bogu Naywyższemu, iż pobłogosławiwszy świętym zamiarom sprzymierzonych Mocarstw, wrócony pokóy Europie, pogromiona swywola w swych niebezpiecznie groźnych zasadach, —. wracaią Państwa i Narody do istotney polityki rządowey, gruntuiącey się na bogoboyności i oddaniu się świętym powinnościom ku Oyczyznie i swym Rządzącym. — Ta szczęśliwa zamiana, tak potrzebna do zagruntowania pewnego i bezpiecznego szczęścia wszystkich Narodów, iest owocem niezłomney Mocarstw sprzymierzonych stałości, będzie sławną w dzieiach ludzkich epoką.

Nayiaśnieyszy Pan Nasz Miłościwy, niezmordowaną gorliwością poświęciwszy się tym zamiarom i pracom, dziś łaskawie pamiętny o ud brzeniu i uszczęśliwieniu powierzonych Mu od Bóstwa Narodów, wznawia Królestwom Galicyi i Lodomeryi, oraz nadaie Wam Obywatele Bukowiny w tym celu dowody, i zgromadzaiąc Was Prześwietne Stany, po długim wprawdzie upłynionym w martwey nieczynności czasie; lecz musiały zamilczeć Rady narodowe, postanowione nadaniami nieśmiertelney pamięci Maryi Teressy i Józefa IIgo, w środku szczęku broni i naglącey potrzeby walczenia z nieprzyiacielem. Dziś wskrzesza Nayiaśnieyszy Pan wielkich Przodków Następca Wasze obrady, zwołuiąc Was, i chce, abyście Prześwietne Stany duchem zdrowey rady odpowiedzieli żądaniom i oczekiwaniom Nayiaśnieyszego Pana.

Przeto zgromadzeni tu iesteście pod JW. Baronem de Hauer, godnym przodkowania Wam i Rządom kraiowym, wskrzeszaiąc dawne nad nia, które ufam nowemi powiększyć raczy Nayiaśnieyszy Pan w celu uszczęśliwienia tych Kraiów, a przeto nowym węzłem ściśnie i ku sobie zniewoli wdzięczność i zaufanie Wasze; — niech tymże zamiarem z głębokiem uszanowaniem ku Tronowi tchną Wasze tu rozpoczęte prace.

Reskrypt Nayiaśnieyszego Pana powierzam w Twe ręce szanowny Naczelniku, w zamiarze, byś go raczył kazać ogłosić, a po iego odczytaniu, zamawiam sobie dalsze przymówienie się do tegoż Reskryptu.

(Tu przeczytano w ięzykach Niemieckim i Łacińskim Reskrypt N. Cesarza i Króla do Stanów, którysmy w numerach 98mym, 99tym i 100nym gazety naszey umieścili.)

Prześwietne Stany! Już tedy wiadome Wam są przedmioty, które na Seymie dzisieyszym, obrad waszych maią bydź celem.

Wybór Członków, których z pomiędzy siebie naznaczycie, powierzaiąc im zatrudnienia stanowe w Reprezentacyi Waszey do czasu przyszłego Seymu, ten wybór mówię, powinien naywięcey zatrudnić Waszą rozwagę. Zastąpić maiący te mieysca, i z wotowania Waszego nań wyznaczeni do tak świetney reprezentacyi, biorą na siebie trudne i pracowite obowiązki; — Ich trafność, — Ich mozolna aplikacya w powierzonych sobie rozkładach, będzie miała czynny wpływ porozumiewaiąc się z Rządem, tak w utrzymaniu spokoyney korzyści nadanych od Nayiaśnieyszego Pana swobód obywatelskich, iako też, aby wszyscy Mieszkańcy tych Królestw w siedzibach swoich bezpiecznie i spokoynie używali dozwolonych Im nadań.

Pozwol abym głos móy obrócił do Ciebie JW. Nayprzewielebnieyszy w Bogu Mości Xiężę Prymasie, Arcybiskupie Metropolii Lwowskiey! — Wynosząc Cię na dostoieństwo Prymasa Nayiaśnieyszy Pan, dogodził ostw swemi życzeniom Narodu całego, gdy pomnaża świetność i okazałość Stanów i Reprezentacyi kraiowey, a cnoty Twoie, dostoieństwu temu więcey ieszcze dodaią blasku. Skromność Twoia zamyka mi usta, ani pozwala, abym wyliczał te przymioty, które Cię gruntowną Kościoła podporą, powierzoney Ci Trzody przychylnym, a Nam ukochanym Pasterzem uczyniły.

Nie mogły życzenia Narodu miley zgodzić się z wolą Nayiaśnieyszego Pana, iak gdy Wam Prześwietne Stany, JW. JMCPana Franciszka Barona de Hauer, Stanów i Rządów kraiowych Naczelnika, do uczestnictwa Indygenatu podnie. Mąż ten szanowny, w krótkim d tąd urzędowania swoiego zakresie, dał iuż dowody, iak można dobro Kraiu z interessem Monarchy poiednać. Przekonał ten Naczelnik, że umność Panuiącego nie ma nic sprzecznego z ufnością Narodu; że wyrozumiałość, łagodność, chęć wspólnego dobra, uprzeyma cierpliwość w wysłuchaniu, wykonanie praw łatwieyszym czyni. — Mam sobie za powinność bez skalania ust podchlebstwem oddać część zasłużoną godnemu ze wszech miar Urzędnikowi, i spodziewam się, że głos móy iest tylko tłómaczem głosu publicznego.

Odnawiaiąc Nayiaśnieyszy Pan Królestwom Galicyi i Lodomeryi Stany, które tylą rozkładami do wydzielania i umiarkowania Rozrządzeń zatrudniać się powinny, żąda oraz, abyście

też Stany uposażyli. Lubo czuć będę z Wami Prześwietne Stany, że po tylu klęskach, które od trzydziestu lat trwaiące woyny i na ten Kray ściągnęły, zaparty z tąd handel, nieurodzaie w ostatnich latach, a przeto skąpe ziemi plony, zmnieyszyli Wasze pożytki, może nawet z wzniesionemi ramiony przyymuiąc te wniesienie, uważać iednak będziecie potrzebę nowey składki; lecz dla kogoż te uposażenie, ieżeli nie dla Was samych; wszak i Nayiaśnieyszy Pan w tym zamiarze przeznacza Wam fundusze; z moiego przekonania wyznać powinienem, że te składkę przepisuie Waszey Reprezentacyi powaga. Ten fundusz będąc święcie zabezpieczonym i zostawiony pod Waszem rozrządzeniem, może dla Kraiu, nawet i dla Obywatelów w przypadkach znaleźć korzyści.

Rozkazuie Nayiaśnieyszy Pan nakoniec, aby Zgromadzone Stany zastanowiwszy się nad przedmiotem iednostaynego ubioru, Stanom kraiowym wyłącznie służyć maiącego, a pod wielą względami użytecznego, nawet w innych Monarchii częściach do skutku przyprowadzonego, iaki, i w iakim kształcie ten mundur świetnieyszy w Kraiu naszym zaprowadzony bydź ma, Prześwietne Stany zdanie swoie otworzyć zechcą.

Dopełniłem obowiązków na mnie z rozkazu Nayiaśnieyszego Pana włożonych; nie zostaie mi iak wynurzyć życzenia z sercem moiem zgodne, aby te Zgromadzenie Narodowe, w przedsięwziętych i szczęśliwie dokończonych pracach swoich, Monarchy i całego Kraiu zjściło nadzieie. — Dostoyny Duchowieństwa i Kościoła Naszego Naczelniku, JW. Mości Xiężę Prymasie! Wezwiy na pomoc Boga Oyców naszych i pobłogosław rozpoczętemu dziełu. Ufam i śmiem zapewnić, że żadna praca nie może bydź przyiemnieszsą Oycowskiemu sercu Nayiaśnieyszego Pana nad tę, która szczęśliwość Ludów berłu Jego powierzonych, rozszerzyć i ustalić potrafi. Dobrotliwe serce, wspaniała, wielkomyślność znaioma Nayiaśnieyszego Cesarza i Króla, Pana Naszego Miłościwego, skrupulatna Jego sprawiedliwość, pewnie Was tu w tych zamiarach zgromadziła. Chwytaymy dobroczynną rękę, którą Nam Nayiaśnieyszy Pan raczy nadstawiać, wszakże iest nieodzowną prawdą, że swobodne szczęście i byt Narodów, również gruntuie szczęście i potęgę Panuiących.

Odpowiednia mowa JW. Prezesa Rządu kraiowego i Stanow, miana w ięzyku Polskim:

Racz przyiąć Jaśnie Wielmożny Kommissarzu nadworny odemnie w imieniu Stanów, nayszczersze dzięki, za przeymuiącą serca nasze łaskę Nayiaśnieyszego Monarchy.

Nie mógł nam iey dowodniey okazać, iak, gdy nam przesyła prerogatywy nasze na ręce Męża, tak słusznie w Narodzie powszechnie szacowanego; dla tego też dla nas nic pożądańszego bydź nie może, iak, żebyś Jaśnie Wielmożny WMCPan Dobrodziey chciał zanieść do tronu Jego Cesarsko-Królewskiey Mości nasze dziękczynienia, i bydź tłomaczem naszych uczuć wierności i posłuszeństwa.

Pozwól Jaśnie Wielmożny WMCPan Dobrodziey, bym i z moiey strony, odezwał się z oświadczeniem nayżywszey wdzięczności za tak wielorakie i widoczne oznaki przywiązania i uprzeymości Jego.

Jestem się głęboko wzruszony.

Będzie mem nayusilnieyszem staraniem w każdym stosunku, w iakim mię łaska Jego Cesarsko-Królewskiey Mości, do Kraiu tego i iego zacnych Obywateli postawiła, usprawiedliwiać zaufanie, z którem mię Prześwietne Stany, tak, iak rodaka pomiędzy siebie przyymuią. Będę się wszystkiemi siłami do dobra Kraiu przykładał, a tym to sposobem naypewniey mi się uda odpowiedzieć oycowskim zamiarom Nayiaśnieyszego Monarchy naszego.

(Końcowa i dziękczynna mowa JW. Prymasa iutro umieszczona będzie.)

Wiadomości zagraniczne.

Wielka Brytaniia.

Na mieyscu P. Abbota, został obrany P. Manners Sutton Mową Izby niższey. Gazeta dworska donosi, iż P. Abbot otrzymał dostoyność Para z tytułem Lorda Colchester. Mówią nawet, iż będzie wezwany do Rady gabinetowey Królewskiey.

Lord Castlereagh podał d. 2. Czerwca Izbie niższey następuiące Poselstwo Xiążęcia Rejenta: „Jego Królewicowska Mość, Xiążę „Rejent rozkazał, ażeby Izbie niższey podane „papiery, tyczące się dalszych czynności i „zgromadzeń w rozmaitych częściach Kraiu, „podobnych zupełnie do tych, na które zwrócił uwagę Izby, i które ieszcze trwaią, tak „dalece, iż spokoyność publiczną zaburzyć, i „bezpieczeństwo tych Królestw na niebezpieczeństwo wystawić mogą. Zaleca Jego Królewicowska Mość Izbie, ażeby papiery te „wzięła pod rozwagę.“
